

MỘT SÁNG KIẾN ĐÁNG HOAN NGHÈNH:

XÂY DỰNG MỘT CỘNG ĐỒNG ĐÔNG NAM Á MỚI

TÔN THẤT THIÊN

Trong những vấn đề lớn mà chúng ta, người Việt, cần phải để ý đến có những vấn đề khu vực, đặc biệt là khu vực Đông Nam Á. Vì, nhìn từ bất cứ khía cạnh nào — địa lý, lịch sử, kinh tế, văn hóa, xã hội, chính trị — chúng ta cũng phải công nhận rằng Việt Nam là một bộ phận khăng khít của khu vực này, và số phận của chúng ta dính liền với số phận của nó.

Trong thời gian qua, vì quá bận tâm về những vấn đề của xứ sở, cho nên tuy rằng qua báo chí, TV, chúng ta biết ít nhiều về những gì xảy ra trong khu vực, chúng ta vẫn không thấy thật rõ mối liên quan mật thiết giữa các nước Đông Nam Á và Việt Nam. Một lý do lớn là từ 1975 những mối liên lạc của chúng ta với những giới quen biết ở các nước trong khu vực bị gián đoạn, và sau một thời gian quá dài — 25 năm —, những liên lạc đó bị mất hẳn. Hai là người ngay trong khu vực không thấy có nhu cầu thiết lập một tổ chức liên kết các cá nhân và đoàn thể tranh đấu cho những mục tiêu chung.

Tình hình trên đây ngày nay đã thay đổi: những chuyển biến ở Indônêxi-a, và nhất là ở Malaysi-a, gần đây đã làm nổi bật nhu cầu có một tổ chức xuyên khu vực để đi đến một sự đồng thuận, tương trợ và phối hợp hành động, nhằm gây nên một phong trào đấu tranh rộng

lớn và mạnh mẽ cho những mục tiêu chung có tính cách xuyên khu vực.

Một tổ chức mang tên là ASCENT (Asian Center for Civil Society/ Trung Tâm Á Đông Tranh Đấu Cho Xã Hội Dân Sự - TTAĐTDCXHDS) đã được thành lập vào tháng Ba năm nay tại Manila, Philíppin, với một văn phòng ở Bali, Indônêxi-a.

ASCENT được yểm trợ mạnh

Ở đây, tôi xin nhấn mạnh rằng một tổ chức như vậy chỉ thành hình được nếu có sự yểm trợ chính trị và tài chính mạnh của một số nhân vật quan trọng trong khu vực. Những nhân vật này là ai? Một người chủ chốt trong sự vận động thành lập tổ chức này, bạn thân của nhiều người có uy thế trong và ngoài chính quyền của các quốc gia trong vùng, đã cho tôi biết riêng về điểm này nhân dịp tôi thăm viếng khu vực trong tháng Tư năm nay, nhưng dặn tôi rằng hiện nay danh tánh của họ chưa tiện công khai hóa. Tuy vậy, chúng ta cũng có thể đoán được là họ phải có nhiều uy thế và quyền lực mới làm được một việc như vậy.

Một khía cạnh khác mà tôi thấy cần nhấn mạnh là: tổ chức này là một tổ chức tranh đấu cho nhân dân toàn khu vực Đông Nam Á. Nó được thành lập để yểm trợ các cuộc tranh đấu

ở Malaysi-a và Indônêsi-a, nhưng nó cũng sẽ lo đến những quốc gia như Việt Nam và Miến Điện. Như vậy, nay chúng ta đã có một tổ chức để tranh đấu mạnh hơn, hữu hiệu hơn cho những mục tiêu mà chúng ta, người Việt, có thể coi những những mục tiêu của chính chúng ta.

Một điều nữa cần nhấn mạnh ở đây là một điểm chính, nếu không nói là điểm quan trọng nhất, trong chủ trương của tổ chức TTAĐCXHDS/ASCENT là: bác bỏ chủ thuyết không can thiệp vào nội bộ của các nước khác, chủ thuyết căn bản của Liên Minh Đông Nam Á/ASEAN được các chính phủ độc tài sử dụng để thắng tay đàn áp dân của họ mà không sợ bị phản ứng chống đối của các chính phủ khác.

Đây là một cơ may rất lớn cho chúng ta: từ nay ta có thể ghép cuộc tranh đấu của chúng ta vào cuộc tranh đấu của một tổ chức lớn, có tính cách quốc tế, có thế lực và phương tiện dồi dào, mà ta phải thú nhận là người Việt chúng ta, trong tình cảnh hiện tại, không thể dựng lên được, vì ta không có thế chính trị, và nhất là khả năng tài chính.

Dưới đây, tôi xin dịch ghi nguyên văn phần chính của tuyên cáo của tổ chức đã được gửi đến cho tôi:

TRUNG TÂM Á ĐÔNG CHO XÃ HỘI DÂN SỰ (Asian Center For Civil Society) Một tổ chức khu vực để suy cứu (A Regional Think Tank)

Dẫn Nhập

Sau khi được hưởng phát triển kinh tế ngoạn mục trong một thời gian dài, cộng đồng Đông Nam Á đã bị một cuộc khủng hoảng tiền tệ lay động mạnh và thức tỉnh vào giữa năm 1997. Nhưng những khốn đốn kinh tế chỉ là mở đầu cho một thảm kịch lớn hơn đang diễn ra trên mặt trận chính trị. Những tiếng nói chủ trương cải cách bị dẹp bít trong một thời gian dài đã nổi lên cung cấp tư tưởng hướng dẫn xã hội và đe dọa những chế độ tập trung cao độ và những tư tưởng phản tự do của họ. Trước ngưỡng cửa thiên niên mới, khu vực đứng ở giao điểm của một trận chiến mới giữa những thế lực chủ động và những thế lực phản động, một cuộc đấu tranh thực sự về tư tưởng và giá trị.

Những chủ trương cải cách và thay đổi cần được nói rõ hơn và mạnh hơn vì thiện ích

chung. Quyền thế chính trị cần dựa trên một số ý niệm có thể dùng để phục vụ tự do hoặc chuyên chế. Có những người thiện chí chủ trương cải cách đã bị lạc hướng vì tư tưởng không được mạch lạc. Nhiều khi họ đã vô tình gây hậu quả không tốt trong khi áp dụng chính sách của họ.

Trong tư thế của một tổ chức khu vực, Liên Minh Đông Nam Á (ASEAN) đã chậm chạp trong sự bảo vệ và hỗ trợ tự do kinh tế và chính trị trong khu vực Đông Nam Á. Để bảo vệ đoàn kết theo họ hiểu, các quốc gia thành viên đã chấp nhận nguyên tắc căn bản: không can thiệp vào nội bộ của một quốc gia khác. Nhưng thời thế đã đổi thay. Những tranh chấp cũ giữa các quốc gia vì xung khắc về ý thức hệ nay đã nhường chỗ cho hợp tác và thi đua trong hòa khí. Dân chúng đã tiến bộ về tư tưởng đến mức họ không thể chấp nhận một thái độ trung lập về phương thức chính trị nữa.

Liên Minh Đông Nam Á (ASEAN) phải thay đổi, nếu không muốn hết thích hợp cho xã hội dân sự nữa trong khu vực và trên thế giới nói chung. Nó phải xét lại nguyên tắc đồng thuận cũ và thực hiện một đồng thuận mới dựa trên quyền của nhân dân được hưởng một sự cai trị tốt, một chế độ pháp trị, và một môi trường sạch sẽ. Sự đồng thuận mới này sẽ làm nền tảng cho một Liên Minh Đông Nam Á (ASEAN) liên kết và hòa hợp, một cộng đồng mới có khả năng đối phó với những thách đố của tương lai.

Thành lập

Trung Tâm Á Đông Cho Xã Hội Dân Sự (ASCENT/TTAĐCXHDS) được thành lập vào tháng Ba năm 1999. Nó là một tổ chức không gọi cổ phần, không nhằm kiếm lợi nhuận, không thuộc chính phủ. Nó có văn phòng tại Bacolod, Philippin, và tại Bali, Indônêsi-a.

Sứ mạng

Sứ mạng của TTAĐCXHDS/ASCENT là vận động nhằm thực hiện Xã Hội Dân Sự, được coi như một quan niệm về đa nguyên trên lãnh vực cơ chế và ý thức, và ngăn trở sự thiết lập các độc quyền về quyền thế và về sự thực dưới hình thức một quốc gia chuyên quyền. Xã Hội Dân Sự phải là hiện thân của những nguyên tắc tự do lựa chọn; công bằng xã hội, kinh tế, chính trị; dung thứ tôn giáo và chủng tộc; minh bạch về hành chánh, cai trị có

đạo đức, và theo chế độ pháp trị. Cuối cùng, cộng đồng Đông Nam Á mới này, kết ghép vào nhau bởi những giá trị nhân bản toàn cầu, phải tìm ra những phương thức mới và sáng tạo trong sự giao dịch với nhau, và với các quốc gia khác, cùng theo kịp những biến chuyển mạnh mẽ trong thế giới không ngừng biến đổi ngày nay.

Mục tiêu

TTAĐCXHDS/ASCENT nhằm những mục tiêu tổng quát dưới đây:

1. Ủng hộ sự thiết lập xã hội dân sự ở Á Đông;

2. Quảng bá những ý niệm làm nền tảng cho một xã hội dân sự sống động ở Á đông bằng cách cổ động cho những nguyên tắc tự do, đa nguyên trong các lãnh vực kinh tế và chính trị, và giới hạn tối đa quyền hành của nhà nước;

3. Cứu xét những phương cách, tiến trình và thể chế thể hiện những giá trị công bằng xã hội, tự do cá nhân, pháp trị, và cai trị có đạo đức và minh bạch;

4. Nghiên cứu vai trò của cá biệt tính về văn hóa trong công dụng xúc tác cải cách;

5. Cổ thực hiện một sự tổng hợp của những ý niệm về xã hội dân sự trong bối cảnh của những truyền thống dị biệt của Á Đông;

6. Xét lại chủ thuyết không can thiệp vào nội bộ của nhau đang áp dụng trong Liên Minh Đông Nam Á (ASEAN), và thực hiện một đồng thuận mới giữa những thành viên của cộng đồng Đông Nam Á có năng cơ xúc tiến một tiếp cận tập thể mềm dẻo và linh động hơn để giải quyết những vấn đề xã hội, kinh tế, và nhân đạo của khu vực.

7. Thiết lập một mạng lưới xã hội dân sự cá nhân và tổ chức chuyên nghiệp toàn bộ để thực hiện thay đổi sáng suốt trong tương lai; và

8. Cung cấp một diễn đàn cho sự trao đổi ý kiến, quan điểm, kinh nghiệm một cách tự do.

TTAĐCXHDS/ASCENT sẽ áp dụng nhiều hoạt động đa diện để vận động thực hiện các mục tiêu của nó. Những hoạt động này gồm có sưu tầm, hội thảo và sách báo. Các hoạt động này có tác động tổng hợp tạo ở thể hệ lãnh tụ và quyết định của Á đông sắp đến phải đương đầu với những thách đố của thế kỷ mới tinh thần kiên định và đoàn kết. Những hoạt động đó sẽ giúp cho chúng ta hiểu rõ hơn những xao động của thời đại, nhận thấy dễ dàng hơn

những xu hướng tương lai, và góp phần hữu hiệu hơn vào sự điều hướng tương lai.

[Về phương thức hoạt động, Tổ chức dự định nhiều hình thức: hội thảo, sách báo..., không thể mô tả chi tiết trong khung cảnh bài này được. Chỉ cần nói rằng những hoạt động này đa diện, và đòi hỏi không những khả năng tổ chức lớn, mà nhất là phương tiện dồi dào, phong phú. Điều này chúng tôi rằng Tổ chức có những sự yểm trợ rất mạnh mẽ.]

Một viễn ảnh mới

Chỉ đọc sơ qua những mục tiêu trên đây của tổ chức TTAĐCXHDS/ASCENT chúng ta cũng thấy ngay rằng nó hoàn toàn đáp ứng nguyện vọng của người Việt. Và quan trọng hơn nữa, tổ chức này ra đời vào ngay thời điểm mà chúng ta thấy rõ rằng chúng ta phải có những mục tiêu thực tế, hướng về tương lai, và có khả năng thực hiện được. Điểm chốt này đòi hỏi một sự yểm trợ thực tình và hết mình của những giới ngoại quốc, đặc biệt là của những phần tử trong các nước lân bang. Nay, rõ ràng rằng trong các nước này có người đồng tình, đồng cảnh với chúng ta, và sẵn sàng dấn thân tranh đấu, không những cho riêng dân nước họ, mà cho toàn thể dân các nước đồng Nam Á.

Thật là một tình trạng lý tưởng! Vì về tình cũng như về lý, nó mở cho chúng ta một con đường mới, với triển vọng thật là đẹp và thích hợp trong việc kết hợp một phong trào đấu tranh cho dân chủ bao gồm toàn thể Đông Nam Á, và xây dựng một cộng đồng Đông Nam Á hòa hợp, tiến bộ, và với nhiều khả năng phát triển về mọi phương diện, trong đó có một chỗ đứng tự nhiên cho một Việt Nam mới.

Ta có thể thấy ngay khả năng rất lớn của một tổ chức như TTAĐCXHDS/ASCENT trong việc tiếp tay với chúng ta trong công cuộc vận động cho tự do dân chủ trong tương lai. Do đó, chúng ta nên tìm hiểu thêm về tổ chức này, theo dõi những hoạt động của nó, và xem ta có thể đóng góp gì vào sự phát triển của nó, vì nó càng lớn mạnh bao nhiêu thì khả năng nó giúp đỡ chúng ta càng lớn bấy nhiêu.

TTAĐCXHDA/ASCENT là một tổ chức rất hợp thời, hợp cảnh, đối với Việt Nam trong tình thế hiện tại. Nó cần được người Việt ủng hộ triệt để. ●

Ottawa
Đầu tháng 9, 1999